

Kirsti Apajalahti

Omaleimaista nationalistisuutta

Ralph Vaughan Williams c-mollijousikvartetton näkökulmasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

2.12.2013

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Kirsti Apajalahti Omaleimaista nationalistisuutta – Ralph Vaughan Williams c-molli jousikvartetton näkökulmasta 19 sivua + 1 liitettä 25.11.2013
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	MuM Kai Lindberg
<p>Opinnäytetyö koskee englantilaista säveltäjää Ralph Vaughan Williamsia sekä hänen musiikkiaan. Työssä lähestytään säveltäjää erityisesti hänen varhaisteoksensa, c-mollijousikvartetton kautta. Opinnäytetyön yksi tarkoitus on tarjota tietoa Vaughan Williamsista, hänen sävellystyylistään ja elämästään suomeksi, sillä suurin osa säveltäjästä kirjoitetusta aineistosta on englanninkielistä. Työn toinen päämäärä on selvittää, kuinka säveltäjään ja hänen tyylinsä perehtyminen vaikuttaa teoksen harjoitusprosessiin ja esittämiseen. C-mollijousikvartetto toimii työn innoittajana, ja työ on laadittu ennen kaikkea sen näkökulmasta. Koska kvartetto kuuluu säveltäjän varhaisteoksiin, säveltäjän elämänvaiheista, inspiraationlähteistä ja vaikutteista kertovassa osuudessa on keskitytty nimenomaan säveltäjän varhaisvaiheisiin. Työ on suunnattu lähinnä musiikinopiskelijoille ja muille musiikkiin ja musiikin teoriaan jo perehtyneille.</p> <p>Työssä analysoidaan c-mollijousikvartettoa, sen rakennetta, musiikillisia aiheita sekä harmonioita lähdeaineiston kautta. Kvartetton kaikki osat käydään läpi ja kerrotaan, mitä Vaughan Williamsin sävellystyylille ominaisia piirteitä niissä on</p> <p>Monimuototyön liitteenä on konserttitaltiointi Vaughan Williamsin c-mollijousikvartetton ensimmäisestä osasta Keel-kvartetin soittamana. Äänite on Kuhmon kamarimusiikkikurssin oppilaskonsertista kesältä 2013, ja opinnäytetyölaatija soittaa kvartetton ykkösviulun osuuden. Työhön on valittu kvartetton ensimmäinen osa, sillä siinä tulee parhaiten esille Vaughan Williamsin tyypillinen sävelkieli.</p> <p>Työn loppupohdinnassa käydään läpi prosessin tuloksia. Opinnäytetyö vahvistaa käsitystä teosanalyysin suuresta merkityksestä harjoitusprosessiin ja lopputulokseen. Perehtyminen säveltäjän elämään ja vaikutteisiin antaa tunteen, että soittaja pääsee lähemmäksi säveltäjän ajatusmaailmaa. Teoksen työstäminen tuntuu mielekkäämmältä, kun säveltäjän musiikillisia ratkaisuja ymmärtää paremmin. Lisäksi säveltäjään ja teokseen perehtyminen auttaa artikulaatiomerkintöjen tulkittamisessa ja fraasien ymmärtämisessä. Opinnäytetyössä havaitaan, että monet hankalilta tuntuvat paikat teoksessa selkeytyvät perehtyessä teoksen ja säveltäjän taustaan.</p>	
Avainsanat	Ralph Vaughan Williams, c-mollijousikvartetto, kansanmusiikki, modaalisuus

Author Title	Kirsti Apajalahti Ralph Vaughan Williams from his C minor String Quartet's point of view
Number of Pages Date	19 pages + 1 appendices 4 November 2013
Degree	Bachelor of Arts and Culture
Degree Programme	Classical Music
Specialisation option	Music Education
Instructor	Kai Lindberg, M.M.
<p>The final project is about British composer Ralph Vaughan Williams (1872-1958) especially from his C minor string quartet's point of view. The report includes a recording of the string quartet's 1st movement, played by Keel string quartet, where the Author of this report plays the 1st violin. The quartet is recorded in June 2013 in the student concert of Kuhmo music course.</p> <p>The purpose of this final project is to offer information about Ralph Vaughan Williams in Finnish since most of the source material can be found only in English. Another aspect of the report is to find out, how it affects the interpretation and rehearsing a work when you know the background of the piece and about composer's life and his style. Since the C minor string quartet belongs to the composer's early works the report concentrates on Vaughan Williams' life before and around the time when the composer started his career</p> <p>The report tells about Vaughan Williams' life, his musical style and the events and people that had a great influence on his composing. Besides that, it also includes an analysis of C minor string quartet. In the report the Author tries to show the elements that are typical for Vaughan Williams. The report presents the folk music aspects and harmonies that are part of the composer's style.</p> <p>In the end of the report there is a discussion about the results. It seems that searching information about the composer and the events that took place during he was composing, increases your motivation to work with the composition. It helps you to understand the composition better and feel in a way connected to the composer. Knowing the style of the composer and the elements he uses, helps a lot when it comes to articulating and phrasing.</p>	
Keywords	Ralph Vaughan Williams, C minor string quartet

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Ralph Vaughan Williams c-molli jousikvartetton näkökulmasta	2
2.1	Elämä	2
2.1.1	Opinnot	3
2.1.2	Sävellysuran synty ja kehittyminen	5
2.1.3	Tärkeimmät vaikutteet ja merkittävimmät henkilöt alussa	5
2.2	Sävellystuotanto	6
2.2.1	Musiikin ominaispiirteet	7
2.2.2	Varhaisteokset	8
3	C-molli jousikvartetto (1898)	9
3.1	Teoksen tausta	9
3.1.1	Vaughan Williams: Urkuri ja alttoviulisti	9
3.2	Analyysi	10
3.2.1	Melodiset aiheet	10
3.2.2	Muoto ja harmoniat	12
4	Taustatyön merkitys tulkintaan ja lopputulokseen	14
4.1	Analysoinnin vaikutus	14
4.1.1	Teoksen valmistaminen	14
4.1.2	Teoksen haasteet	16
5	Loppupohdinta	17
	Lähteet	19
	Liitteet	
	Liite 1. Äänite: Ralph Vaughan Williams: c-molli jousikvartetto, 1. osa, Keel-kvartetti	

1 Johdanto

Ralph Vaughan Williams on yksi merkittävimmistä englantilaisista säveltäjistä. Vuosina 1872–1958 elänyt säveltäjä jätti jälkeensä laajan sävellystuotannon, joka kattaa niin laajoja kuoro- ja orkesteriteoksia kuin myös kamarimusiikkia, konserttoja, hengellistä musiikkia ja elokuvamusiikkia. Vaughan Williamsia käsitteleviä tutkimuksia on tehty englanniksi useita, mutta Suomessa säveltäjä on jäänyt vähemmälle huomiolle. Jean Sibeliuksen aikalaisena Vaughan Williams on ehkäpä jäänyt suomalaisen musiikin kannalta merkittävämmän Sibeliuksen varjoon, eikä hänestä edelleenkään ole saatavilla kovin paljon tietoa suomeksi.

Kuullessani ensimmäistä kertaa Vaughan Williamsin musiikkia olin lähes haltioitunut säveltäjän omaleimaisesta sävellystyylistä. Vasta alkaessani etsiä säveltäjästä tietoa huomasin, kuinka tuntematon säveltäjä on Suomessa, ja osittain siksi halusin perehtyä säveltäjään tarkemmin. Opinnäytetyöprosessin aikana kävi yhä selvemmin ilmi, että vaikka Vaughan Williamsin merkitys englantilaisen musiikin kehittymisen ja kukoistamisen kannalta on kiistaton, hänestä puhutaan ja kirjoitetaan Suomessa melko vähän. Opinnäytetyöni yksi tavoite onkin tarjota enemmän suomenkielistä tietoa Vaughan Williamsista ja toivon, että työ voisi olla helpohko väylä tutustua säveltäjään ja hänen musiikkiinsa.

Opinnäytetyöni on monimuototyö, jonka liitteenä on äänite Vaughan Williamsin c-mollijousikvartetton ensimmäisestä osasta Keel-kvartettime soittamana. Äänite on suora konserttitaltiointi Kuhmon kamarimusiikkifestivaalin oppilaskonsertista kesältä 2013. Työssäni esittelen säveltäjän ja hänen tuotantonsa juuri c-mollikvartetton kautta. Halusin perehtyä säveltäjään hänen teostensa kautta, sillä soittajana minusta on tärkeää yhdistää teoreettinen tieto musiikin tekemisen ja tuottamisen kanssa.

Toisessa luvussa kerron säveltäjän elämästä, opinnoista ja sävellysuran kehittymisestä keskittyen säveltäjän varhaisvuosiin, eli 1900-luvun alkuun asti. Toisessa luvussa puhutaan myös säveltäjän musiikin ominaispiirteistä ja varhaisteoksista, joihin liitteenä oleva c-mollijousikvartettkin kuuluu.

Kolmas luku keskittyy jousikvartettoon. Luvussa esitellään kvartetto, jotta teosta soittamatonkin voi ymmärtää, millaisesta teoksesta on kyse. Tarkastelen kvartetton eri osien musiikillista rakennetta sekä melodioita, ja yritän selvittää, mitä Vaughan Williamsille

tyypillisiä piirteitä melodioissa on. Kolmannessa luvussa tarkastelen kvartettoa nimenomaan lähdeaineistosta saamani tiedon kautta mutta esitän myös omia havaintojani. Säveltäjä itse etsi vielä kvartetton säveltämisen aikoihin omaa ääntään, ja pyrin luvussa kertomaan, kuinka tämä tulee ilmi kvartetossa. Luvussa on nuottiesimerkkejä selventämässä esimerkiksi, millaisia Vaughan Williamsille tyypillisiä harmonioita kvartetosta löytyy.

Neljännessä luvussa kerron säveltäjään perehtymisen ja sitä kautta teoksen analysoinnin vaikutuksesta tulkintaan ja kvartetton työstämiseen. Olen käyttänyt apuna kvartettimme harjoituksista pitämäni päiväkirjaa, johon kirjoitin yhteisharjoitustemme jälkeen harjoituksen kulun, päivän aikana esiin nousseet ongelmat ja kehityksemme.

Lähdeaineistoni on pelkästään englanninkielistä, osittain siksi, että englanninkielistä aineistoa aiheesta löytyi helpommin ja aineisto on huomattavasti laajempi mutta myös, koska englantilaiset artikkelit ja elämäkerrat vaikuttivat luotettavimmilta suomalaisiin lähteisiin verrattuna. Suurin osa käyttämistäni lähteistä on artikkeleita akateemisista julkaisuista. Aineiston hankkimisessa minua auttoi suuresti brittiläinen ystäväni Jamie Stockbridge, jonka avulla pääsin lukemaan Jstor tietokannasta löytyviä akateemisia artikkeleita. C-mollijousikvartetosta puhuttaessa olen käyttänyt lähteenä pitkälti Vaughan Williamsia laajasti tutkineen ja hänestä kirjoittaneen Michael Kennedyn kirjoituksia. Kennedy on kirjoittanut Vaughan Williamsista sekä lyhyempiä artikkeleita että musiikillisen osuuden säveltäjän elämäkerrasta. Kennedy on laatinut myös Faber Music -kustantamon editoiman c-mollijousikvartetton partituurin teosesittelyn.

2 Ralph Vaughan Williams c-mollijousikvartetton näkökulmasta

2.1 Elämä

Ralph Vaughan Williams syntyi 12. lokakuuta 1872 Down Ampneyn kylässä, Iso-Britannian lounaisosassa. Hänen isänsä, Arthur Charles Vaughan Williams, toimi kirkkoherrana ja menehtyi nuorimman poikansa ollessa kaksivuotias. Isänsä kuoleman jälkeen Ralph Vaughan Williams muutti perheensä mukana tätinsä Sophien luokse Leith Hill Placeen, Surreyn maakuntaan, jossa hän vietti lapsuutensa. (Day, 1983, 2-3;Connock, 2013.)

Opintojensa jälkeen Vaughan Williams toimi urkurina ja tienasi aluksi elantonsa muutoin kuin säveltämällä (Day, 1983, 16). Vaughan Williamsin sävellysuralla lähti nousuun vuonna 1910 musiikkifestivaaleilla esitetyn jousiorkesterifantasian Thomas Tallisin teemasta ja ensimmäisen sinfonian siivittämänä (Connock, 2013).

Sävellysuransa aikana Vaughan Williams vaikutti monella tapaa maansa musiikkielämään. Hän muun muassa uudisti The English Hymnal -virsikirjan ja vaikutti urkurina ja kapellimestarina muutenkin kirkkomusiikkiin Englannissa (Day, 1983, 21–22). Toisen maailmansodan jälkeen Vaughan Williams toimi myös elokuvamusiikin puolella säveltäen musiikin yhteensä yhteentoista elokuvaan (Kennedy, 1973, 39). Säveltäjä tunnetaan ehkä parhaiten kuitenkin hänen omistautumisestaan englantilaisen kansanmusiikkiperinteen tallentamiseen, jonka hän aloitti vuonna 1903 (Day, 1983, 19).

2.1.1 Opinnot

Vaughan Williamsin musiikkiopinnot alkoivat hänen äitinsä siskon, Sophien, johdolla Leith Hill Placessa. Musiikinopetukseen kuului niin pianonsoiton alkeita kuin kenraalibassoja. Kuusivuotiaana Vaughan Williams sävelsi tiettävästi ensimmäisen nelitahtisen pianokappaleensa, ja seitsemänvuotiaana tuleva säveltäjä aloitti viulunsoiton. Vuonna 1882 hän aloitti opinnot Rottingdeanin valmistavassa koulussa, jossa hän opiskeli pianonsoittoa C. T. Westin johdolla sekä viulunsoittoa W. M. Quirken opissa. (Day, 1983, 4-6.)

Vuonna 1887 Vaughan Williams aloitti opiskelun Charterhousen koulussa veljensä tapaan, ja 1888 hän piti siellä ensimmäisen sävellyskonserttinsa. Lomalla äitinsä ystävien kamarimusiikki-iltamiin osallistuneen Vaughan Williamsin ensimmäisessä sävellyskonsertissa Charterhousessa esitettiin hänen G-duuritrionsa, ja kriittisen yleisön pelossa säveltäjä pyysi toista poikaa soittamaan viuluosuuden puolestaan. (Day, 1983, 6-7.) Kriittisyys omia taitoja ja sävellyksiä kohtaan tuntui olleen hyvin ominaista Vaughan Williamsille (Day, 1983, 14- 16).

Sävellyskonsertin jälkeen 1889 Vaughan Williams siirtyi koulun urkurin, G.H.Robinsonin oppilaaksi, ja urkujen ohella hän jatkoi viulu- ja alttoviuluopintojaan (Day, 1983, 7). Vuonna 1890 säveltäjä aloitti opiskelun Lontoossa Royal College of Musicissa F. E. Gladstonen, hengellisen musiikin säveltäjän ja urkurin, johdolla. Gladstonen opissa Vaughan Williams sai omien sanojensa mukaan säveltämiseen vaaditun hyödyllisen ja välttämättömän pohjan. (Day, 1983, 8.) Hieman myöhemmin säveltäjä

pääsi Sir Hubert Parryn oppilaaksi ja tutustui tämän myötä paremmin Beethovenin musiikkiin, erityisesti myöhäiskvartettoihin, sekä englantilaiseen kuorotraditioon (Connock, 2013). Parryn musiikissa havaittavan tyypillisen englantilaisuuden sanotaan vaikuttaneen Vaughan Williamsin musiikissa kuuluviin kansallisromanttisiin piirteisiin, mutta Parryn musiikkiin vaikutti ensisijaisesti saksalainen musiikkiperinne, Brahms, Beethoven ja ennen kaikkea Wagner (Duchen, 2011).

Royal Collegen jälkeen Vaughan Williams siirtyi Trinity Collegeen, Cambridgeen, jossa hän opiskeli musiikin lisäksi historiaa. Hänen opettajanaan toimi ensin Charles Wood ja myöhemmin Englannin yhtenä merkittävimpänä hengellisen musiikin säveltäjänä pidetty Sir Charles Stanford. (Johnston, 2013; Day, 1983, 10.) Vaikka Vaughan Williamsin saavutuksia Cambridgessa ei pidetä niin merkittävinä, opiskeluajalla tuntuu olleen suuri vaikutus hänen säveltämiseensä. Trinity Collegessa säveltäjä pääsi mukaan serkkunsa Ralph Wedgwoodin kautta mielenkiintoiseen piiriin, johon kuuluivat muun muassa filosofi G. E. Moore ja vahvasti englantilaiseen musiikkielämään vaikuttanut Hugh Allen. (Connock, 2013.)

Vuonna 1894 Vaughan Williams palasi Lontooseen Royal College of Musiciin opiskelemaan urkujen soittoa ja säveltämistä, ja tuona aikana hän tutustui erityisesti kahteen merkittävään henkilöön: opiskelutoveriinsa, säveltäjä Gustav Holstiin sekä Adeline Fisheriin, lahjakkaaseen amatöörimuusikkoon, josta tuli Vaughan Williamsin vaimo vuonna 1897. Vaughan Williams ja Fisher soittivat myöhemmin yhdessä amatöörijousikvartetossa, Fisher selloa ja Vaughan Williams alttoviulua. (Day, 1983, 13–15; Connock, 2013.)

Vastavihitty pari matkusti Berliiniin pidennetylle häämatkalle, ja Vaughan Williams opiskeli muutaman kuukauden säveltämistä Max Bruchin johdolla. Vaughan Williamsin tapaan Bruch oli kiinnostunut kansanmusiikista ja hyödynsi sitä jonkin verran sävellyksissään, mutta on vaikea sanoa, kuinka paljon aiemman opettajan Stanfordin tavoin akateemisen ja konservatiivisen Bruchin opilla oli vaikutusta Vaughan Williamsin säveltämiseen. Tohtorintutkinnon suorittaminenkaan vuonna 1901 ei päättänyt Vaughan Williamsin opintoja vaan myöhemmin, vuonna 1907, säveltäjä opiskeli Pariisissa Maurice Ravelin johdolla. Tällä ajanjaksolla oli suuri merkitys Vaughan Williamsin tunnistettavan sävelkielen kehittymiselle: Ravelilta Vaughan Williams oppi esimerkiksi värikkäämmästä instrumentaatiosta. (Connock, 2013; Day, 1983, 23.)

2.1.2 Sävellysuran synty ja kehittyminen

Vuonna 1888 pidetyssä sävellyskonsertissa esitetty G-duuripianofortetrio antoi varsinaisen sysäyksen Vaughan Williamsin sävellysuralle. Säveltäjän kiinnostus moodeihin tuli esille jo varhain: Cambridgessa Sir Charles Stanford yritti hillitä oppilaansa moodiinnostusta, mutta yrityksestä huolimatta modaalisuus jäi yhdeksi hänen tunnusmerkkeikseen. (Day, 1983, 11; Kimmel, 1941.) Vaughan Williamsin vähemmän vaikuttavat saavutukset Cambridgessa saivat erityisesti Charles Woodin epäilemään hänen uravalintaansa. Säveltäjä itse tuli opiskeluaikanaan ainakin vakuuttuneeksi siitä, ettei sovinnainen brahmsmainen akateemisuus ollut hänen tyyliään. (Day, 1983, 12.)

Vaughan Williamsin sävellysuraa ja tuotannon julkaisemista saattoi hidastaa hänen kriittisyytensä, joka tuli esiin monissa tilanteissa. Vaughan Williams ja hänen hyvä ystävänsä säveltäjä Gustav Holst toimivat toistensa töiden arvostelijoina ja neuvonantajina. Nuoret säveltäjät tutustuivat toisiinsa Royal College of Musicissa vuonna 1895, ja heidän ystäväyhtensä säilyi tiiviinä Holstin kuolemaan saakka. (Day, 1983, 13; Connock, 2013.) Sekä melko varmasti Holstin vaikutuksesta että oman luonteenomaisen kriittisyytensä vuoksi Vaughan Williams korjaili usein sävellyksiään niiden valmistumisen jälkeen: Monien teosten alkuperäisversioissa on jälkikäteen tehtyjä merkintöjä, ohjeita kapellimestarille tai poistettu kohtia (Ralph Vaughan Williams, 1920, 77). Vuonna 1896 sävelletty laulu *How can the tree but wither* julkaistiin vasta 30 vuoden kuluttua sen valmistumisesta. Säveltäjän tahdosta hänen ensimmäistä merkittävää kamarimusiikki-teostaan, c-mollijousikvartettoa, ei soitettu vuonna 1904 olleen ensiesityksen jälkeen. (Kennedy, 2002.)

2.1.3 Tärkeimmät vaikutteet ja merkittävimmät henkilöt alussa

Ralph Vaughan Williams oli sävellysuransa alusta asti kiinnostunut moodeista, alennetuista septimeistä esimerkiksi doorisen ja miksolyydisen moodin muodossa sekä kansanmusiikista, ja nämä tunnuspiirteet kuuluvat hänen musiikissaan myöhemminkin (Frogley, Ottaway, 2013). Säveltäjän tyyliin tuntuvat vaikuttaneen selkeästi sävellysopettajien lisäksi hänen instrumenttiopintonsa. Viulun- ja alttoviulunsoittaminen erilaisissa kamarimusiikkikokoonpanoissa on luultavasti antanut käsityksen, kuinka säveltää kamarimusiikkia ja käyttää soittimia. (Day, 1983, 11, 15.) Opiskelu Ravelin johdolla 1900-luvun alussa varmasti auttoi säveltäjää hyödyntämään eri instrumenttien sointia vielä paremmin. Opintojen jälkeen sävelletty g-mollijousikvartetto on tyyliltään harki-

tumman ja hiotumman oloinen kuin nuoruuden c-mollijousikvartetto. Siitä voi kuulla, että säveltäjä on jo löytänyt paremmin oman äänensä.

Tunnistettavan sävelkielen kehittymisen kannalta merkittävää oli tietysti säveltäjän kiinnostus englantilaiseen kansanmusiikkiin. Vaughan Williamsia tuntui vaivaavan kansallisten juurten ja perinteiden puuttuminen englantilaisten säveltäjien musiikista. Englannissa perustettiin 1898 the Folk Song Society –ryhmä, jonka yksi tavoite oli kerätä kansanmusiikkia ja jonka jäsen Vaughan Williamsista tuli virallisesti vuonna 1904. Tosin säveltäjä oli jo alkanut kerätä itsenäisesti kansanlauluja, joista ensimmäinen, *Bushes and Briars*, on tiettävästi merkitty muistiin joulukuussa 1903. (Day, 1983, 16–18.)

Ystävyydellä säveltäjä Gustav Holstin kanssa oli merkittävä vaikutus Vaughan Williamsin sävellyksuralle. Täysin erilaisista lähtökohdista tullut Holst oli Vaughan Williamsia hieman nuorempi ja luonteeltaan samaan tapaan hieman pidättyväinen. Holst ja Vaughan Williams antoivat toisilleen korvaamatonta palautetta sävellyksistään ystävyyden alusta Holstin kuolemaan asti. (Day, 1983, 13–16.)

Vaughan Williams toimi urkurina lontoolaisessa seurakunnassa ennen Berliiniin muuttamistaan. Vaikka hän suhtautui nuivasti työhön ja kritisoi Holstille kirjeissään seurakunnan kuorolaisia, kokemus auttoi säveltäjää ymmärtämään, millainen kirkkomusiikki on toimivaa ja tarkoituksenmukaista. (Day, 1983, 15; Connock, 2013.)

2.2 Sävellystuotanto

Ralph Vaughan Williamsin tuotanto voidaan jakaa karkeasti kolmeen periodiin: Ennen vuotta 1914 tehtyihin teoksiin, ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana sävellettyihin teoksiin sekä toisen maailmansodan jälkeiseen vieläkin tuotteliaampaan kauteen. (Kennedy, 1973, 31.)

Vaughan Williamsin laaja tuotanto käsittää muun muassa yhdeksän sinfoniaa, joista ensimmäinen, *A Sea Symphony*, oli yksi säveltäjän läpimurtoteoksista. Ensimmäinen todellinen yleisömenestys oli jousiorkesteriteos, *Fantasia on a Theme by Thomas Tallis*, joka edustaa hyvin säveltäjän omaperäistä sävelkieltä (Day, 1983, 25). Molemmat teokset saivat ensiesityksensä vuonna 1910, kun Vaughan Williams oli jo palannut Ravelin opista Pariisista (Connock, 2013).

Orkesteriteosten lisäksi Vaughan Williams tunnetaan oopperoistaan, joista erityisesti *The Pilgrim's Progress* huokuu Wagnerin kansallishenkisen oopperan *Die Meistersingerin* hengessä kansallista musiikkikulttuuria ja sen juuria. Vaughan Williams hahmoteli teosta jo vuodesta 1906, mutta se valmistui lopullisesti vasta 1951. (Kennedy, 1973, 36–37.)

Kamarimusiikkiteoksista yksi tunnetuimmista on vuonna 1912 julkaistu *Phantasy Quintet*, jota tosin säveltäjän muihin teoksiin verrattuna soitetään melko vähän. Vaughan Williamsilta on julkaistu kolme jousikvartettoa, joista ensimmäistä c-mollikvartettoa ei ole numeroitu lainkaan. Toinen mutta numeroinniltaan ensimmäinen jousikvartetto g-mollissa syntyi Vaughan Williamsin palattua Ravelin opista.

2.2.1 Musiikin ominaispiirteet

Vaughan Williamsin sävelkieli on tunnistettava: kiinnostus modaalisuuteen ja kansanmusiikkiin on kuultavissa jo varhaisteoksissa. Vanhan kirkkomusiikin ja gregoriaanisen laulun tuntemus, cantus firmuksen hyödyntäminen ja kontrapunktiteknikoiden oikeaoppinen käyttö kuuluvat selkeimmin hänen kuoroteoksissaan mutta myös myöhemmissä instrumentaalisissa sävellyksissä. (Kimmel, 1941, 491–492).

Modaalisuuden Vaughan Williamsin musiikissa ajatellaan usein tulevan kansanmusiikkiperinteestä. Englantilaisen kansanmusiikin tutkijoiden keskuudessa ollaan kuitenkin hieman erimielisiä siitä, onko modaalisuus tyypillistä kansanmusiikille, vai merkitsivätkö kansanmusiikin kerääjät tarkoituksellisesti ylös modaalisia sävelmiä tonaalisten sijaan. (Onderdonk, 1999, 611.) Vaughan Williams oli myös kiinnostunut vanhasta kirkkomusiikkiperinteestä ja 1500-luvun musiikista, jonka tunnuspiirteisiin modaalisuus kuuluu. Toisaalta esimerkiksi William Kimmel artikkelissaan *Vaughan Williams's Melodic Style* kirjoittaa, että säveltäjän musiikissa modaalisuus kumpuaa ennen kaikkea kansanmusiikista. Tätä väitettä tukee englantilaisen kansanmusiikkiperinteen piirteiden tarkastelu. (Kimmel, 1941, 491 – 492.)

Monet Vaughan Williamsin sävelkielen tunnusomaiset piirteet löytyvät englantilaisesta kansanmusiikkiperinteestä. Kansanmusiikin tunnistettaviin melodisiin piirteisiin kuuluvat modaalisuus ja pentatonisuus. Vaikka viidestä sävelestä koostuva pentatoninen asteikko sellaisenaan löytyy vain harvasta kansanlaulusta, on pohdittu, että seitsemänsävelisestä asteikosta muodostuvat melodiatkin saattavat pohjimmiltaan olla pentatonisia,

kun kaksi lisättyä säveltä esiintyvät vain heikoilla tahdinosilla. Laulujen päättävissä kadensseissa melodia saattaa koukata perussäveleen alennetun septimin kautta, joka ei toimi tällöin johtosävelenä. (Kimmel, 1941, 493.) Vaughan Williamsin viehätys alennettuihin septimeihin tulee esille muun muassa c-mollijousikvartetton teemassa, jonka pohjalle voi kuvitella toonikan molliseptimisoinnun tai c-doorisen asteikon. Säveltäjän musiikissa esiintyy myös usein melodiakuvioita, joiden katsotaan pohjautuvan kansanmusiikkiin. Näissä melodiakuluissa tärkeimmät sävelet ovat yleensä asteikon ensimmäinen, neljäs ja viides sävel. Sävelten väliin tulevien äänten muodostamat intervallit määräävät kuvion luonteen, ja osa kuvioista on tyypillisiä myös gregoriaanisessa musiikissa. (Kimmel, 1941, 493.)

2.2.2 Varhaisteokset

Kriittinen Vaughan Williams tuhosi monet nuoruuden teoksistaan ennen kuin niitä ehdittiin edes esittää. Vaikka vuosien 1895 - 1907 aikana, ennen Pariisiin menoaan, Vaughan Williams sävelsi paljon, suurin osa ajan teoksista on joko tuhoutunut tai säveltäjä kielsi niiden esittämisen. Ajanjaksolta on säilynyt vain kaksi yhä usein esitettävää orkesteriteosta, *In the Fen Country* ja *Norfolk Rhapsody*. Säveltäjän ensimmäisiin orkesteriteoksiin kuuluva a-molliserenadi julkaistiin 1989, mutta sitä ei esitetty vuoden 1908 jälkeen. Vuonna 1989 sävellettyä c-mollijousikvartettoa ei esitetty lainkaan säveltäjän elinaikana vuonna 1904 olleen ensiesityksen jälkeen. (Kennedy, 2002 a, 4.) Varhaisteokset ovat tulleet julkisuuteen vasta muutamia vuosia sitten. Säveltäjän toinen vaimo, Ursula Vaughan Williams, antoi British Librarylle useita teoksia säveltäjän kuoleman jälkeen – muun muassa c-molli jousikvartetton käsikirjoituksen. (Kennedy, 2002 b.)

Monet säilyneistä varhaisteoksista ovat lauluja: Vuonna 1901 sävelletty *Lindea Lea*, 1902 sävelletty *Orpheus and his Lute* ja 1903 valmistunut *Silent Noon* ovat yhä hänen rakastetuimpia teoksiaan. Kaikista lauluista voi tunnistaa jo Vaughan Williamsin musiikille tyypillisen sävelkielen. (Kennedy, 2002 a, 4.)

C-mollijousikvartetton ohella varhaisteoksista ovat säilyneet myös vuonna 1989 valmistunut D-duurikvintetto klarinetille, käyrätorvelle, viululle, sellolle ja pianolle, sekä 1903 valmistunut c-mollikvintetto pianolle, viululle, alttoviululle, sellolle ja kontrabassolle. Molemmassa kvintetoissa on selviä viittauksia Brahmsin musiikkiin, ja D-duurikvinteton taidokkaasti sävelletty piano-osuus todistaa, että toisin kuin säveltäjä itse siihen aikaan

ajatteli, hänen säveltämisensä oli jo teknisesti kehittyntä ja taitavaa. (Kennedy, 2002 a.)

3 C-molli jousikvartetto (1898)

3.1 Teoksen tausta

Jousikvartetto c-mollissa lasketaan Vaughan Williamsin nuoruuden teoksiin. Teosta ennen säveltäjä oli lähinnä säveltänyt vokaaliteoksia, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, esimerkiksi opiskeluaikanaan Charterhousessa säveltämänsä G-duuritrio. Lontoossa Royal College of Musicissa Sir Hubert Parryn vaikutuksesta Vaughan Williams oli tutkinut Beethovenin myöhäiskvartettoja ja saanut käsityksen germaanisesta musiikkiperinteestä. 25-vuotiaana säveltäjä solmi liiton Adeline Fisherin kanssa lokakuussa 1897, jonka jälkeen he muuttivat muutamaksi kuukaudeksi Berliiniin. Berliinissä Vaughan Williams otti sävellystunteja Max Bruchilta ja takaisin Englantiin tultuaan hän aloitti jousikvartetton säveltämisen.

On mielenkiintoista pohtia, mistä c-mollikvartetton musiikilliset aiheet kumpuavat, ja näkyvätkö Vaughan Williamsin opinnot teoksessa. Vaikka säveltäjä oli kiinnostunut kansanmusiikista ja maansa musiikkiperinteen juurista, hän ei vielä ollut alkanut kerätä kansanlauluja. Kuitenkin c-mollijousikvartetossa on selviä sekä melodisia että rytmillisiä piirteitä kansanmusiikista. Luultavasti Vaughan Williams oli tutustunut perinteeseen jo aiemmin, ja päättäessään merkitä ylös lauluja hän halusi pikemminkin syventyä musiikkiperinteen selvittämiseen. Ystävänsä Gustav Holstin kanssa Vaughan Williams puhui pyrkimyksestä vaikuttaa englantilaiseen sävellyksperinteeseen samoin kuin Smetana ja Mussorgsky slaavilaiseen ja venäläiseen musiikkiin. Nuoret englantilaiset säveltäjät halusivat kehittää musiikkia maansa musiikkitradition kautta pikemmin kuin jatkaa germaanista perinnettä. (Day, 1983, 22.)

3.1.1 Vaughan Williams: Urkuri ja alttoviulisti

Vaughan Williamsin lapsuuden kotiin hankittiin jo varhain urut, joista alttoviulun ohella tuli lopulta säveltäjän pääinstrumentti (Day, 1983, 3-7). Vaughan Williamsin urkurin

tausta kuuluu useissa teoksissa. Esimerkiksi hänen kuuluisa jousiorkesterifantasiansa Thomas Tallisin teemasta sisältää laajoja urkumaisia sointuja.

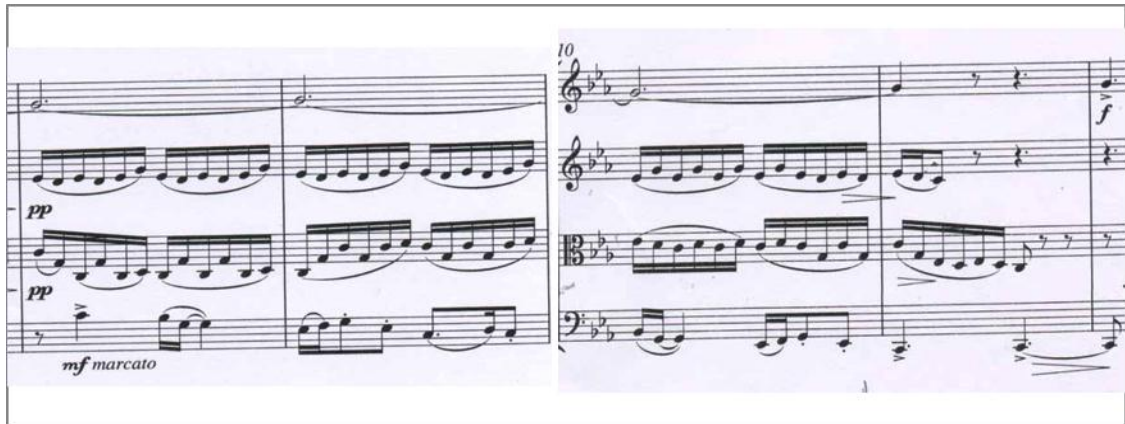
Ennen c-mollikvartetton säveltämistä Vaughan Williams toimi urkurina St Barnabasin kirkossa. Säveltäjän kirkkomuusikon pohja tulee mieleen paikoitellen c-mollikvartetossa. Erityisesti toisen osan keskellä esiintyvä E-duuriteema muistuttaa koraalia selkeän ja tasaisen rytmin, jokaisen äänen melodisuuden ja pidätyksiä täynnä olevien harmonioiden vuoksi. Ensimmäinen osassa säveltäjä taas hyödyntää usein urkupistettä – heti alussa ykkösviulu jää soittamaan g:tä luoden pohjan muille äänille. Paikoitellen ensimmäisessä osassa muut äänet rakentavat harmonisen staattisen paikan yhden äänen soittaessa päälle melodialinjaa. Vaikka urkurin tausta tuntuu tulevan ehkä alttoviulua selvemmin esille c-mollijousikvartetossa, säveltäjän taju jousisoittimien eri sävyistä ja ominaisuuksista kuuluu teoksessa.

3.2 Analyysi

Tässä osuudessa tarkastelen c-mollijousikvartetton rakennetta ja melodisia aiheita, jotta teosta soittamattomankin olisi mahdollista saada siitä jonkinlainen käsitys. Pääpiirteisään klassismin tradition mukainen sonaattimuoto pätee ensimmäisessä osassa, toinen osa on muodoltaan epäselvempi. Kolmas osa Intermezzo on muodoltaan menuetti, joka sisältää nopean 9/8-osatrion. Viimeinen osa koostuu teemasta ja variaatioista fuugamuotoisella finaalilla huipennettuna.

3.2.1 Melodiset aiheet

Vaughan Williamsin kiinnostus moodeihin tulee esiin kvartetossa usein. Jo oikeastaan heti ensimmäisen osan alku kuulostaa H-johtosävelen asemesta käytetyn B:n ja c-molliasteikon kuudennen As-sävelen puuttumisen takia enemmän c-dooriselta moodilta kuin c-mollilta. Erityisesti sen huomaa sellolla olevasta teemasta, jonka laskevassa kulussa as-sävel ei esiinny kertaakaan. Kuvassa numero yksi on ensimmäisen osan tahdit 8-11, jolloin teema esitellään ensimmäisen kerran.

Kuva 1 Vaughan Williamsin c-mollijousikvartetton ensimmäisen osan alku

Vaikka modalisuus voisi Vaughan Williamsilla viitata kansanmusiikkiin, kriitikko Steve Schwartz näkee sen ennen kaikkea Dvorakin sävelkielen ja perinteen jatkumona. The Nash Ensemblen äänitteen *The Early Chamber Music* arvostelussa Schwartz kirjoittaa, että satunnaisten kansanlauluilta kuulostavien melodioidenkaan ei voida sanoa kumpuavan suoraan englantilaisesta kansanmusiikkiperinteestä. (Schwartz, 2007.)

Schwartzin mukaan teoksesta kuvastuu Dvorakin tuotannon inspiroiman sävelkielen lisäksi Vaughan Williamsin oman äänen etsintä ja hänen yrityksensä tehdä eroa sävellysopettajiinsa (Schwartz, 2007). Kun teosta vertaa esimerkiksi hänen g-mollijousikvartettoonsa, joka valmistui säveltäjän opiskeltua Ravelin johdolla, voi havaita, ettei säveltäjä ole vielä täysin löytänyt omaa tyyliään. Kuitenkin silloin tällöin hänen myöhemmin tunnistettavaksi muotoutunut sävelkielensä kuuluu, esimerkiksi toisen osan viipyilevissä melodialinjoissa tai kvarteista ja kvinteistä koostuvissa harmonioissa.

Ensimmäisessä allegro-osassa voi kuulla kaksi selvästi erilaista teemaa, dramaattisen ja nopean pääteeman sekä lyyrisen ja optimistisen kuuluisen sivuteeman, joita varioidaan esittelyn jälkeen. Lopussa sivuteema toistuu mollissa tummasävyisempänä ja osa viedään päätökseen hieman varioidun pääteeman kautta. Kuten Schwartz kirjoittaa Nash Ensemblen levytyksen kritiikissä, Vaughan Williamsin ongelmana ei koskaan ollut keksiä melodisia aiheita mutta aiheiden sitominen yhteen tuotti hankaluuksia (Schwartz, 2007). Ensimmäisen osan siltamaiset osuudet tuntuvat erottautuvan muusta rakenteesta ja soittaessa niiden ymmärtäminen ja saaminen osaksi muuta musiikillista kuviointia luo haasteita.

Kolmas osa, Intermezzo, on triomuotoinen ja osista lyhyin. Senkin teema, tempomerkinnältään allegretto, muistuttaa etäisesti poljennoltaan ja helpolta laulettavuudeltaan kansanmusiikkia. Teeman ensimmäisen kertauksen kolmijakoisuus vaihtuu toisessa kertauksessa kaksijakoiseksi, kun neljässä ensimmäisessä tahdissa kuvio jakautuu hemiolaksi. Iloinen melodia G-duurissa on täysin erilainen kuin ensimmäisen osan energinen ja dramaattinen pääteema tai toisen osan kaunis lyyrinen alttoviulumelodia.

3.2.2 Muoto ja harmoniat

Kuten Steve Schwartz kirjoittaa arvostelussaan, c-mollikvartetton muodoltaan selkein osa on kolmas, Intermezzo, joka tuntuu etenevän jatkuvasti loogisesti ilman omituisia välikkeitä. Huolimatta siitä, että kvartetto on säveltäjän varhaisteos, harmonioissa kuuluu jo Vaughan Williamsille ominaisia piirteitä, kuten samasta pohjäänestä muodostettujen duuri- ja mollisointujen vastakkainasetteluja sekä ylinousevia kvartteja (Kennedy, 1972–1973, 33). Myös kvartin ja kvintin päässä toisistaan liikkuvat melodiat ovat tyypillisiä säveltäjälle.

Kuva numero 2 havainnollistaa Vaughan Williamsin musiikin harmonisia piirteitä. Esimerkki on toisen osan tahdeista 51–52: Ensimmäisen ja toisen viulun melodiat etenevät ylöspäin kvartin päässä toisistaan.

Kuva 2 c-mollijousikvartetton toinen osa

Ensimmäinen osa on sonaattimuodon tapainen. Pääteema ja sivuteema muodostavat esittelyjakson, jonka jälkeen teemat esiintyvät eri soittimilla kehittälyjaksossa. Kehittälystä palataan pääteemaan, joka on alkuperäisessä sävellajissa ja jota seuraa toisen

viulun aloittama sivuteema c-doorisessa moodissa. Klassismin aikakauden sonaattimuodosta poiketen teema ja sivuteema eivät kuitenkaan ole tyypillisissä sävellajeissa. Vaikka pääteeman katsoisi olevan c-doorisen moodin sijaan c-mollissa, sivuteema on kuitenkin selvästi as-duurissa eikä es-duurissa, kuten sen tulisi olla. Kuitenkin kertausjaksossa sivuteema esiintyy alkuperäisessä sävellajissa, c-doorisessa.

Toisessa osassa ei ole samalla tavalla selkeää rakennetta kuin ensimmäisessä osassa. Se koostuu pikemminkin kolmesta melodia-aiheesta, jotka esiintyvät vuoron perään. Osa alkaa ensimmäisellä melodia-aiheella, alttoviulun soololla g-mollissa, jota muut äänet säestävät pizzicatolla. Vaikka melodia kuulostaa kansanlaululta, ei voida sanoa, että se olisi suora lainaus olemassa olevasta kappaleesta. (Kennedy, 2002 a.) Joka toinen tahti on 4/4 ja joka toinen 3/4, kunnes tahtilaji vaihtuu kolmijakoiseksi kokonaan, tempo nopeutuu hieman ja sävellaji muuttuu e-molliksi.

Sävellajinvaihdon jälkeen säveltäjä pyörittää kahta erilaista aihetta vuorotellen. Ensimmäinen aihe tuntuu rytmiltään ja kaaritukseltaan pohjautuvan kansanmusiikkiin. Sitä seuraa yksin ensimmäisellä viululla ilman muita ääniä tuleva kaihoisa melodia, joka tulee myöhemmin yksin sellolla. Vaikka säveltäjä ei ole kirjoittanut Appasianaton lisäksi muuta esitysmerkintää melodian kohdalle, muiden äänten puuttuminen antaa ensimmäiselle viululle ja myöhemmin sellolle mahdollisuuden soittaa melodian vapaasti ilman tiettyä pulssia. Kolmen tahdin melodia-aihe toistuu sellon jälkeen laajennettuna ensimmäisen viulun aloittamana, mutta johon toinen viulu ja alttoviulu tällä kertaa yhtyvät. Lopulta sello jää toistamaan melodia-aiheen rytmiä muiden äänten soittaessa samanaikaisesti toisenlaista rytmillistä kuviota. 10 tahdin osuus toimii eräänlaisena siirtymäjaksoneksi, joka päättyy E-duurisoinnulle ja josta alkaa 10 tahdin pituinen koraalimainen melodia. Tämän jälkeen päädytään taas improvisatoriseen melodiaan, joka toistuu kolme kertaa ensimmäisellä viululla ennen kuin päädytään jälleen pidennettynä esiintyvään poljennoltaan kansanmusiikkimaiseen aiheeseen. Tämän aiheen myötä päädytään alttoviululla ensimmäisen kerran esitelyyn teemaan, joka tulee nyt ensimmäisellä viululla. Ensimmäisen viulun melodian myötä kaikki osan melodia-aiheet esiintyvät jossain muodossa muutaman tahdin aikana ennen lopetusta.

Intermezzossa, kolmannessa osassa, on selkein rakenne. Yksinkertainen allegretto-teema esitellään alussa G-duurissa. Sitä seuraa trio-osuus, allegro molto, joka alkaa g-mollissa ja joka muuntuu puolivälissä D-duuriksi, jolloin alun teema ja trion teema esiintyvät päällekkäin. Sävellaji vaihtuu takaisin g-molliksi ja trion lopussa kaikki äänet jää-

vät toistamaan trion teeman alkua, joka ikään kuin hiipuu pois vieden takaisin ensimmäiseen allegrettoteemaan. Trio on nopea ja kolmijakoinen, ja se leikittelee teeman tavoin hemioloilla. Sen alku muistuttaa fuugaa: Teeman esittelee alttoviulu g-mollissa, jonka jälkeen toinen viulu soittaa sen d-mollissa, ensimmäinen viulu jälleen g-mollissa ja lopulta sello jälleen d-mollissa. Kuitenkaan selvää barokinaikaista dux-comes -paria ei ole.

Neljäs osa on periaatteessa rakenteeltaan selkeä: Siinä on teema ja kuusi variaatiota sekä finaali. Teema on jälleen c-mollissa, ja se toistuu eri tavoin, välillä duurissakin, kuudessa variaatiossa. Neljännen osan teema ja variaatiot tuntuvat selkeimmin vielä omaa ääntään hakevan säveltäjän työltä, jossa ei ole kolmannen osan tavoin selkeää juonellista kaarta tai yhtä oivallisia teemoja kuin kolmessa ensimmäisessä osassa. Variaatiot huipentuvat fuugamuotoiseen finaaliin, joka pyörii alkuteeman ympärillä ja jonka loppu muistuttaa ensimmäisen osan loppua vain hieman muunneltuna.

4 Taustatyön merkitys tulkintaan ja lopputulokseen

4.1 Analysoinnin vaikutus

Opinnäytetyössäni tarkoitukseni on säveltäjään perehtymisen ohella tarkastella, kuinka säveltäjän elämän, sävellystyylin ja vaikutteiden tutkiminen vaikuttaa harjoitusprosessiin ja teoksen tulkintaan. Koska c-mollijousikvartetto kuuluu säveltäjän varhaistuotantoon, keskityin ennen kaikkea perehtymään Vaughan Williamsin elämänvaiheisiin ennen teoksen säveltämistä. Halusin myös perehtyä säveltäjän opintoihin ja vaikutteisiin, joita hän sai ympäriltään opiskeluaikanaan. Tutustumalla säveltäjän sävelkielen piirteisiin halusin selvittää, onko säveltäjän taustaan perehtymisellä vaikutusta tulkinnan muodostamisessa ja onko perehtymisellä merkitystä tai onko siitä apua teoksen harjoittelussa.

4.1.1 Teoksen valmistaminen

Kirjoitin yhteisharjoitustemme aikana päiväkirjaa ja merkitsin ylös havaintoni kehityksestäämme sekä asiat, jotka tuntuivat teoksessa haastavilta.

Ennen ensimmäisiä kvartetin yhteisharjoituksia pidin yhteen muille jäsenille lyhyen esitelmän Vaughan Williamsista ja erityisesti säveltäjän elämästä ennen c-mollikkvartetton syntyä ja sävellyksen synnyn aikoihin. Kaikilla oli jonkinlainen käsitys Vaughan Williamsista ja hänen musiikissaan kuultavista kansanmusiikillisista piirteistä. Halusinkin selventää muille ennen teoksen työstämisen aloittamista ennen kaikkea sitä, että c-mollikkvartetto oli säveltäjän nuoruuden teos. Se on ajalta, jolloin hänen omailemainen sävelkielensä oli vasta kehittymässä ja ennen kuin säveltäjä oli aloittanut kansanmusiikin keräämistä.

Yksi kvartetin soittajista oli juuri soittanut sinfoniaorkesterissa Vaughan Williamsin kahdeksatta sinfoniaa Andrew Manzen johdolla, ja puhuimme ensimmäisen harjoituksen alussa kapellimestarin ajatuksia Vaughan Williamsin tyylistä. Manze oli kertonut Vaughan Williamsin sinfoniaa harjoittaessaan eri sävyjen etsimisen tärkeydestä ja dynaamisten erojen hakemisesta.

Eri sävyjen ja erilaisten artikuloititapojen hakeminen tuntui vievän paljon aikaa harjoituksissa. Teos on täynnä artikulaatiomerkitöjä, jotka ovat toisinaan hieman hämmäntäviä. Esimerkiksi ensimmäisen osan loppupuolella, tahdeissa 215 – 218, sello, alttovilu ja ensimmäinen viulu soittavat täsmälleen samalla tavalla rytmisesti, ja tahdeissa olevat kahdeksasosot on merkitty samalla tavalla pistein lukuun ottamatta kahta viimeistä ääntä, jotka on sidottu kaarilla. Kuva 3 havainnollistaa, kuinka esimerkin toisesta tahdistä lähtien kakkosviulun artikulaatio eroaa muiden instrumenttien linjasta.

Kuva 3 c-mollijousikvartetton ensimmäinen osa

Toisella viululla on täsmälleen samanlainen kulku kuin muilla soittimilla, mutta tahdin kaksi viimeistä samaa ääntä olevaa säveltä on merkitty aiempien kahdeksasosien lailla

sekä pistein että kaarella. Kenties säveltäjä on päätenyt sitomaan toisen viulun viimeiset äänet eikä kirjoittamaan niiden sijasta neljäsosanuottia, koska hän halusi kaikkien soittimien soittavan samalla jousituksella. Jouduimme kuitenkin pohtimaan, onko toisen viulun rooli tahdeissa tuoda vastapainoa terävyydellä muiden äänten sitoessa viimeiset nuotit vai olisiko toisen viulun tarkoitus vain hieman erotella kaksi samaa ääntä mutta niin sitoen kuin mahdollista, jotta ääni sulautuisi muiden linjaan.

Kvartetton alussa olevassa kustantajan huomautuksessa sanotaan, että kustannuksen lähteenä on käytetty Vaughan Williamsin käsikirjoitusta kvartetosta ja että siihen on tehty vain muutamia lisäyksiä, esimerkiksi lisätty tilapäismerkkejä. Lisäksi fraseerausmerkkejä ja dynamiikkamerkintöjä on korjattu johdonmukaisemmiksi. (Editorial Note, 2002.) Pohdimme harjoituksissa monesti, kuinka tarkasti merkintöjä tulisi noudattaa, kun kyse on kuitenkin säveltäjän varhaisteoksesta ja saattaa olla, että kvartetton säveltämisen aikaan hän halusi merkitä nuottiin tarkkaan esitysohjeita arvioimatta tarpeeksi, olivatko merkit lopulta toteutuskelpoisia. Toisaalta, Vaughan Williamsin tunnuspiirteisiin kuului kriittisyys omia teoksia kohtaan ja niiden korjaaminen vielä viimeistelyynkin jälkeen, joten tuntuu, että säveltäjä on varmasti harkinnut esitysmarkintöjä ja artikulointia tarkasti.

4.1.2 Teoksen haasteet

Merkitsin päiväkirjaan harjoitusten jälkeen, mitkä asiat tuntuivat teoksessa haastavilta. Erityisesti rytmikka ja eri stemmoissa eri tahdinosille osuvat painotukset tuntuivat aluksi hankalilta. Esimerkiksi trioleiden ja duoleiden päällekkäisyys kolmannen osan triossa loi haastetta yhteissoittoon. Myös heti ensimmäisessä osassa alttoviulun aloittama kuvio, johon toinen viulu yhtyy, on vaikea saada kuulostamaan sekä virtaavalta että mahdollisimman autenttisella.

Kuva 4 C-mollijousikvartetton ensimmäisen osan alku

Esimerkkikuva 4 on ensimmäisen osan tahdeista 2 - 5. Esimerkin ensimmäinen tahti, jossa alto aloittaa virtaavan melodian, iskutus jakaantuu luontevasti 3+3 niin, että tahdissa on kaksi painavaa iskua. Toisen tahdin puolivälissä iskutus muuttuu, kun painotus osuikin välillä joka toiselle kahdeksasosalle iskulle ja välillä taas joka kolmannelle. Juuri painotuksien esiintuomiseen ja paikoitellen tärkeiden melodialinjojen määrittelymiseen säveltäjän tyyliin perehtyminen tuntui auttavan.

5 Loppupohdinta

Teoksen säveltäjään perehtyminen ja teoksen analysoiminen ennen harjoittelun aloittamista on monesti itsestään selvää muusikoille. Yksi mielenkiintoisimmista opinnäytetyöprosessin aikana tekemistäni havainnoistani on kuitenkin, kuinka paljon lähemmäksi soittaja voi kokea pääsevänsä säveltäjän ideaa ja ajatusmaailmaa perehtymällä hänen elämäänsä ja tapahtumiin harjoiteltavan teoksen säveltämisen aikana. Havaitsin, että teokseen perehtyminen lisää motivaatiota työstää kappaletta.

Uusia yksityiskohtia tuntui löytyvän c-mollijousikvartetosta sitä mukaan, kun sain lisää tietoa säveltäjästä. Vaughan Williamsista kirjoitettujen artikkelien ja muiden lähteiden antama informaatio auttoi jopa ymmärtämään hankalan tai omituisen oloisia kohtia teoksessa ja vaikutti näin harjoitusprosessin mielekkyyteen. Esimerkiksi monien lähteiden korostama säveltäjän kriittinen luonne ja tapa korjata omia teoksia monta kertaa niiden julkaisemisen jälkeenkin vaikuttivat nuotissa olevien esitysmerkintöjen lukemiseen ja siihen, kuinka tarkkaan yritimme kvartetissa niitä noudattaa.

Kun aluksi teoksen muoto ei tuntunut aina loogiselta ja paikoitellen osissa oli kohtia, jotka eivät tuntuneet kuuluvan teokseen, niiden liittäminen osaksi musiikillista linjaa helpottui perehtyessäni säveltäjän varhaisvaiheista kirjoitettuihin lähteisiin. Selvisi, että Vaughan Williamsin vahvuus oli enne kaikkea kauniiden melodialinjojen ja omaperäisten harmonioiden luominen ja että aluksi hänellä oli vaikeuksia sitoa musiikillisia aiheita yhteen.

Pohdin usein, miksi pidin Vaughan Williamsin musiikki heti ensi kuulemalta. Kritisoijat voisivat sanoa, että säveltäjän musiikki on niin yksinkertaisista aineksista koottua, että se on heti helposti lähestyttävää. Mutta kuten Alain Frogley ja Hugh Ottaway kirjoittavat

artikkelissaan Ralph Vaughan Williams, säveltäjän merkittävyyteen ja tärkeyteen vaikuttaa ennen kaikkea hänen humaani asenteensa muita ihmisiä kohtaan. Hän halusi säveltää musiikkia nimenomaan ihmisille ja oli kiinnostunut säveltämään laaja-alaisesti eri tilaisuuksiin, joihin musiikkia tarvittiin. (Frogley, Ottaway, 2013.)

Kiinnostuttuani säveltäjästä ja löytäessäni hänestä lisää tietoa eri lähteistä ymmärsin vasta, kuinka merkittävä säveltäjä Vaughan Williams on Iso-Britanniassa ja kuinka merkittävä hänen panoksensa oli englantilaisen musiikin kehityksessä. Ehkä hänen musiikkinsa selvän kansallishenkisyyden ja kansanmusiikin sekä vanhan kirkkomusiikin perinteen sävyttämän sävelkielen vuoksi Vaughan Williamsista ei ole tullut Suomessa yhtä laajasti tunnettua kuin saksalaisista tai venäläisistä säveltäjäaikalaisista. On myös mahdollista, että Vaughan Williamsin kanssa samoihin aikoihin elänyt Jean Sibelius usein dominoi 1900-luvun alun musiikista puhuttaessa, etenkin Suomessa.

Tutkimuksen rajaus tuntui pitkään hankalalta. Monimuototyöhön ja varhaistuotantoon kuuluvaan c-mollijousikvartettoon päätyminen vaikuttivat rajaukseen. Teoksen valmistamisen kannalta tuntui oleelliselta ymmärtää, millaisessa elämäntilanteessa teos oli sävelletty, mitä säveltäjän elämässä oli tapahtunut sitä ennen ja toisaalta millainen henkilö säveltäjä muiden ihmisten kuvauksen perusteella oli. Jousikvartetton valmistamisen kannalta oleelliselta tuntuivat myös säveltäjän sävelkieleen perehtyminen sekä henkilöt ja asiat, jotka olivat vaikuttaneet säveltäjän musiikkiin. Päätin opinnäytetyökseni keskittyä pääosin säveltäjän elämänvaiheisiin ennen vuotta 1908, jolloin Vaughan Williams opiskeli Pariisissa Ravelin opissa. Halusin liittää työhön myös teoksen analysointia voidakseni tutkia, kuinka aineistosta löytämäni kuvaukset säveltäjän sävelkielen tyypillisistä piirteistä näkyvät teoksessa.

Opinnäytetyöhön kuuluvan äänitteen tekemiseen vaikutti kvartetin alttoviulistin äkillinen vaihtuminen sairastapauksen vuoksi. Alun perin suunnitelmissa oli äänittää kvartetton kaikki osat, mutta koska se ei ollutkaan lopulta mahdollista, on hyvä, että CD-levylle päätyi juuri kvartetton ensimmäinen osa. Ensimmäinen osa on muodoltaan melko selkeä ja tarpeeksi pitkä, ja siinä tulee esille melko hyvin Vaughan Williamsin sävelkielen tyypilliset piirteet ja vaikutteet. Pohdin pitkään, olisiko myöhempi g-mollijousikvartetto edustanut säveltäjän musiikkia paremmin. Mutta mitä paremmin tutustuin teokseen ja säveltäjäan ja mitä enemmän kvartettoa soitimme sitä vakuutuneemmaksi tulini, että teos oli juuri sopiva kvartetille, joka koostuu nuorista, omaa sävelkieltään ja identiteettiään etsivistä soittajista. C-mollijousikvartetossa on kuultavis-

sa nuoruuden into ja kokeilunhaluisuus, ja vaikka kaikki musiikilliset ratkaisut eivät ole täysin toimivan kuuloisia, teos on kokonaisuudessaan mielenkiintoinen, täynnä pakahduttavia melodioita ja kutkuttavia harmonisia ratkaisuja.

Lähteet

Connock, Stephen MBE. 2013. The Life of Ralph Vaughan Williams. The Ralph Vaughan Williams Society. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.rvwsociety.com/bio_expanded.html) <URL:http://www.rvwsociety.com/bio_expanded.html>. Luettu 2.9.2013.

Day, James. 1983. Vaughan Williams. J.M. Dent & Sons Ltd. London.

Frogley, Alain, Ottaway, Hugh. 2007-2013. Vaughan Williams, Ralph. Oxford University Press. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.oxfordmusiconline.com.ezproxy.metropolia.fi/subscriber/article/grove/music/42507) <URL:http://www.oxfordmusiconline.com.ezproxy.metropolia.fi/subscriber/article/grove/music/42507>. Luettu 2.9.2013.

Duchen, Jessica. 2011. Hubert Parry - Royal appointment for a radical voice. The Independent. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/classical/features/hubert-parry--royal-appointment--for-a-radical-voice-2286369.html) <URL:http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/classical/features/hubert-parry--royal-appointment--for-a-radical-voice-2286369.html>. Luettu 20.8.2013.

Johnston, Blair. 1994-2013. Charles Villiers Stanford (1852-1924). Classical Archives LLC — The Ultimate Classical Music Destination. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.classicalarchives.com/composer/3397.html#tvf=tracks&tv=about) <URL:http://www.classicalarchives.com/composer/3397.html#tvf=tracks&tv=about>. Luettu 20.8.2013.

Kennedy, Michael. 2002 a. The Making of a Composer. The Early Chamber Music of Ralph Vaughan Williams. CD-levy. Saatavilla myös [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.hyperion-records.co.uk/notes/67381-B.pdf) <URL:http://www.hyperion-records.co.uk/notes/67381-B.pdf>. Luettu 2.9.2013.

Kennedy, Michael. 2002 b. Introductory Note. String Quartet in C minor. Faber Music Ltd. 2002. London

Kennedy, Michael. 1972-1973. The Unknown Vaughan Williams. Proceedings of the Royal Musical Association. Taylor&Francis, Ltd. s. 31-41. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.jstor.org/stable/766153) <URL: http://www.jstor.org/stable/766153>. Luettu 12.6.2013

Kimmel, William. 1941. Vaughan William's Melodic Style. The Musical Quarterly, Vol 27, numero 4. s.491-499. Saatavilla myös [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.jstor.org/stable/739496) <URL:http://www.jstor.org/stable/739496>. Luettu 11.2.2013

Onderdonk, Julian. 1999. Vaughan Williams and the Modes. Folk Music Journal, 7. painos, numero 5. English Folk Dance + Song Society, 609-626. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com/URL:http://www.jstor.org/stable/4522631) <URL:http://www.jstor.org/stable/4522631>. Luettu 12.6.2013

Ralph Vaughan Williams. 1920. *Music & Letters*. Oxford University Press. s. 78-86.
Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com)<URL:<http://www.jstor.org/stable/726801>>. Luettu 12.6.2013.

Schwartz, Steve. 2007. Summary for the Busy Executive: The boy's got it! *Classical Net – The Internet's Premier Classical Music Source*. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com)<URL:<http://www.classical.net/music/recs/reviews/h/hyp67381b.php>>. Luettu 2.9.2013.

Ralph Vaughan Williams: C-mollijousikvartetto, ensimmäinen osa

CD-levy, Keel-kvartetti, äänitetty Kuhmon kamarimusiikkikurssin oppilaskonsertissa kesällä 2013. Ralph Vaughan Williams, c-mollijousikvartetto, ensimmäinen osa

